

באופן יסודי

עורכת: עינב זיו, מדריכה ארצית אגף א' לחינוך יסודי
העלון נכתב ע"י יובל סרי, מנהל תחום דעת (מפמ"ר) תרבות יהודית-ישראלית
דפנה קרא, מדריכה ארצית, תרבות יהודית-ישראלית

"אסוף את כל מראות פניה היפים
כמו את הפרי ואת הבר.
האדמה היא אפורה מתחת לשלפים
ואין לה עוד לתת לך דבר."

נעמי שמר

דבר מנהלת אגף א' לחינוך יסודי עמיתיי אנשי החינוך,

בחודש האחרון נפרדנו בכאב ממנהלת מחוז חיפה הגב' רחל מתוקי ז"ל. רחל הייתה אשת חינוך ומנהלת מחוז אשר תרומתה הרבה תלויה את מערכת החינוך עוד שנים ארוכות. במסגרת תפקידה כמנהלת מחוז חיפה ומ"מ יו"ר המזכירות הפדגוגית הובילה רחל מתוקי שורה של תכניות חינוכיות, בהן התכנית הלאומית ללמידה משמעותית שבה הייתה שותפה בכירה בהובלת התכנית וביצירת חוקת זכאות חדשה לבגרות. הקשר ההדוק של רחל לבתי הספר היסודיים במחוז חיפה ובכלל התבטא באופנים שונים, בין היתר הייתה רחל ראש צוות העבודה לגיבוש תכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית לבתי הספר הממלכתיים. העלון המובא לפניכם עוסק בתרבות יהודית-ישראלית כמקצוע חדש בבתי הספר הממלכתיים, מקצוע זה הנלמד בכיתות א-ט, כולל תכנית לימודים חדשה ומקיפה, סל פעילויות חווייתיות מסובסד לבתי הספר ועוד (תחום דעת זה מחליף ומרחיב את המקצוע שנלמד בשנים הקודמות, תרבות ישראל ומורשתו). העיסוק בנושא זה כולל בין היתר היכרות עם ארון הספרים היהודי, בגיבוש זהות וטיפוח שייכות לחברה הישראלית ומזמין אתכם לפתח דיאלוג ערכי ומשמעותי בנושאים אלה עם התלמידים.

ברצוני להודות ליובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית על כתיבת העלון.

בברכה,
אתי סאסי
מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

תוכן העניינים

1. נושא מרכזי על סדר היום והפעם...

- תרבות יהודית-ישראלית

2. להגביה עוף - עדויות מהשדה

- בית הספר 'אהוד', חיפה
- בית הספר 'קרול', פתח תקווה
- בית הספר 'עליזה בגין', אריאל

3. צו קריאה

- צוהר תעשה לתיבה - שפה, זיכרון ותרבות-גשר בין הקוראים החילוניים לספרייה היהודית/רחל אליאור
- מימדים של משמעות בהוראת תרבות ישראל- אילון אידלשטיין

4. מידע ועדכונים שוטפים

- משימת הערכה לכיתה ה' לחיזוק הידע והמיומנויות ולשיפור הלמידה במדע וטכנולוגיה
- 'קול קורא' ליוזמות חינוכיות לשנת תשע"ח
- השתלמות מורים מובילים לגאוגרפיה - אדם וסביבה ו"מולדת, חברה ואזרחות"
- אגרת למנהל לקראת משב אמצע שנה למתמחים
- הרולד גריספון, התורם והיוזם של "ספריית פיג'מה" העולמית מבקר בישראל.
- "פרס קליטה מיטבית" לבתי ספר המצטיינים בקליטת מורים חדשים

1. נושא מרכזי על סדר היום והפעם...

תרבות יהודית-ישראלית

תרבות יהודית-ישראלית הוא [תחום דעת](#) שעוסק בזהותם, שייכותם וזיקתם של התלמידים לחברה, לתרבות ולמקום שבו הם חיים ונוגע בחייה של כל קהילת בית הספר.

מקצוע זה נועד לחזק ולהעמיק את הזהות היהודית-ציונית-ישראלית של תלמידי מערכת החינוך הממלכתית, את תחושת השייכות שלהם, אחריותם ומחויבותם לעמם, למורשתם ולתרבותם, ומבקש להפגיש את התלמידים הלומדים במערכת החינוך הממלכתית עם היצירה היהודית לדורותיה, עם הערכים היסודיים המגולמים בה ועם ביטויים חזותיים ומעשיים של ערכים אלה באורחות חיים יהודיים. אנו מבקשים לחשוף את הלומדים ליהדות משמעותית, רבת-פנים, קולות וגוונים הרלוונטית לחייהם כאן ועכשיו, בתוך הקשר ישראלי רחב, ולתת בידיהם ידע נרחב ומעמיק, חוויות עשירות וכלים מגוונים וחדשניים לפיתוח אישיותם וזהותם של התלמידים כיהודים, כישראלים וכבני-אדם.

של מקצוע זה מקדמת שיח זהות יהודי-ישראלי משמעותי על בסיס היכרות מעמיקה עם ארון הספרים היהודי-ישראלי תוך עיסוק **ביחיד**: כבוד האדם והחיים כערך עליון, **במשפחה**: טיפוח היחס לתא המשפחתי וחשיבות הקשר שבין הילד להוריו, **בקהילה**, המהווה תשתית לטיפול של ערכים, בהם דאגה לכלל, נתינה וערבות הדדית, **במדינת ישראל**: הכרה בכבודן ובזכותן של קהילות אחרות ושונות, **בעם היהודי בתפוצות**: שימור הקשר עם יהודי העולם וחיזוק המודעות לתרבות היהודית לאורך ההיסטוריה ובאנושות כולה: רעיונות ביחס הראוי שיש להעניק לגר ולשונה.

סל מסובסד של פעילויות חווייתיות:

אנו מציעים לבתי הספר שעומדים בתנאי הסף, סל מסובסד של פעילויות חווייתיות. במהלך השבועות הקרובים נפרסם סל פעילויות זה באתר המקצוע. לצד זאת אנו מזמינים את בתי הספר להציע פעילויות חווייתיות משל עצמם [בקישור הבא](#)

אתר מלווה מקצוע tarbuty:

בימים אלה מפותח אתר ייחודי עבור מורים ותלמידים. האתר הכולל חומרי לימוד, מגוון הצעות לפעילות, העשרות בין תחומיות וכלים מתוקשרים לגיוון ולהעמקת הלמידה. אתם מוזמנים [להיכנס](#), להתרשם ולהשתמש בחומרי ההוראה באתר הזמני. האתר הקבוע יושק בקרוב. במקביל, תוכלו למצוא את הטקסטים של תכנית הלימודים, מערכי שיעור והמלצות להוראה לשימושכם [באתר המקצוע](#)

מצ"ב ההזמנה, אנא הירשמו בקישור שמופיע על ההזמנה: <https://goo.gl/FYGpl5>

2. להגביה עוף - עדויות מהשדה והפעם...

בית ספר "אהוד" בחיפה

תרבות יהודית-ישראלית היא התרבות הבית ספרית

הייחודיות של בית ספר "אהוד" כבית ספר מוביל תרבות יהודית-ישראלית הוא המפתח לכל העשייה החינוכית, הערכית והלימודית. הסביבה הלימודית בבית הספר דינמית, משתנה ומתפתחת בהתאם לאקטואליה, לרוח הזמן, למשמעות ולרלוונטיות לחיי התלמידים במדינה מורכבת על כל גווניה ומרקם התרבויות שלה. העשייה החינוכית מטפחת שייכות, הזדהות ואחריות של התלמידים לתרבותם היהודית-ישראלית תוך הדגשת חשיבותה של החוויה כמרכיב מרכזי בלמידה משמעותית.

להמשיך קריאה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/alon_haagaf/alon12/ehud.htm

בית ספר "קרול" בפתח תקווה

תרבות יהודית-ישראלית "בין מסורת לחידוש"

בבית ספר "קרול" בפתח-תקווה מבוססים הוראה ולימוד מקצוע תרבות יהודית-ישראלית על הערך המוביל "בין מסורת לחידוש". בית הספר דוגל בהטבעת חותם על זהותם של התלמידים ובהעמקת תחושת השייכות והמחויבות שלהם לעמם, למורשתם ולתרבותם על ידי תהליך למידה חוויתי ורגשי הבא לידי ביטוי בדרכים מגוונות המבטאות את הערך הנבחר: למידה "בחברותא", קהילה חוקרת ומרחבי למידה מוזיאליים.

להמשיך קריאה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/alon_haagaf/alon12/kerol.htm

בית ספר "עליזה בגין" באריאל עם הפנים לקהילה

טקסי ראש חודש ולוח השנה העברי

בית הספר עורך מפקד בכל ראש חודש שבו הוא נותן ביטוי ללוח השנה העברי ולמשמעותו ומקיים בתי מדרש קהילתיים. ציונם של טקסי ראש חודש ובתי מדרש קהילתיים כמסורת בית-ספרית יוצרים שפה משותפת לצד דיאלוג ושיתוף, ותורמים למארג האנושי של שייכות לקהילה, לארץ ישראל הדמוקרטית ולזהות היהודית.

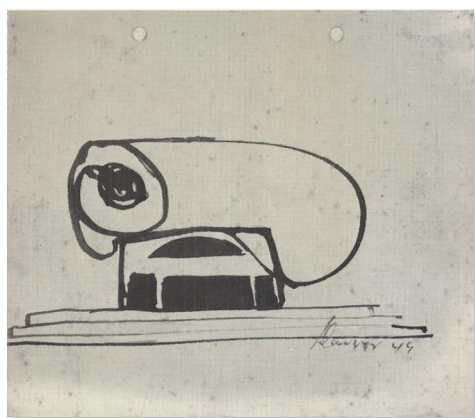
להמשיך קריאה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/alon_haagaf/alon12/begin.htm

3. צו קריאה

צוהר תעשה לתיבה - שפה, זיכרון ותרבות-גשר בין הקוראים החילוניים לספרייה היהודית / רחל אליאור

תמונה: עקדת יצחק באמנות הישראלית - המוזיאון לאמנות ישראלית רמת-גן

יצירת גשר בין ההיסטוריה והתרבות היהודית לבין הציבור החילוני במדינת ישראל בשלהי המאה עשרים איננה עניין קל, שכן האנטגוניזם הפוליטי והחברתי ביחסי דתיים וחילוניים משפיע במידה רבה גם על הזיקה התרבותית וגם על העניין הרוחני בתחומים אלה.

לקריאת המאמר כולו לחצו כאן:

<http://pluto.huji.ac.il/~mselio/TZO.pdf>

מימדים של משמעות בהוראת תרבות ישראל / אילון אידלשטיין

"תרבות יהודית-ישראלית" כתחום הוראה זוכה עתה לבנייה מחודשת ולהרחבת היריעה בתוך מערכת החינוך הממלכתית. אחד המאפיינים המרכזיים של תחום זה הוא הדגש המיוחד על הוראה משמעותית. מאמר זה הוא ניסיון להגדיר את המרחב שבו עשויה להתקיים הוראה משמעותית במקצוע תרבות יהודית-ישראלית מבחינת עיצוב תכנים ודרכי ההוראה. המאמר מנסח שישה "מימדים" אשר המתח ביניהם עשוי לייצר שדה להבניה תרבותית משמעותית בקרב התלמיד. לשם אילוסטרציה, המימדים מחולקים לשלושה זוגות ונידונים בהשוואה זה לזה.

להמשך קריאה:

https://shi-webfiles.s3.amazonaws.com/Beerli_2014_Beinhashmashot2_21-28_AyalonEdelstain.pdf

4. מידע ועדכונים שוטפים

משימת הערכה לכיתה ה' לחיזוק הידע והמיומנויות ולשיפור הלמידה במדע וטכנולוגיה.

במסגרת התהליך להטמעת היעד לקידום הישגים לימודיים בדגש על פיתוח תפקודי לומד ב **חוזר מפמ"ר - הערכות במקצוע**

המותאמים למאה ה-21 ובהמשך להנחיות **לבתי הספר היסודיים לשנה"ל תשע"ז**, תתקיים השנה משימה

להערכת אוריינות מדעית וטכנולוגית לכיתות ה' ביום רביעי, כ"א באייר, תשע"ז, 17 במאי, 2017.

מכתב למנהלי בתי הספר ולרכזי המקצוע בבתי הספר היסודיים:

<http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/alon/alon12/mada.docx>

'קול קורא' ליוזמות חינוכיות לשנת תשע"ח

במסגרת מסלול "בצוותא" המיועד לבתי ספר בניהול עצמי מתקיים זו השנה השנייה מסלול ייחודי לבתי ספר בתכנית מרום. קהל היעד הוא בתי ספר הנמצאים בשנה השנייה לתכנית. אנו רואים בתהליך היזמות כלי אפקטיבי בידי מדריכת מרום לקידום התכנית בבתי הספר.

להמשך קריאה:

<http://www.keren-yozmot.org.il/>

השתלמות מורים מובילים לגאוגרפיה - אדם וסביבה ו"מולדת, חברה ואזרחות" בבתי הספר היסודיים בבית יציב

אנו שמחים להודיע על פתיחת השתלמות ייחודית למורים מובילים ב"גאוגרפיה- אדם וסביבה" וב"מולדת, חברה ואזרחות" בבתי הספר היסודיים. ההשתלמות תתקיים בבית יציב בבאר-שבע, בימים ג'- ה', כ"ג-כ"ה באדר תשע"ז, 21-23 במרץ, 2017.

להמשך קריאה:

<http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/alon/alon12/geografia.doc>

אגרת למנהל לקראת משוב אמצע שנה למתמחים:

<http://meyda.education.gov.il/files/staj/MashovEmza.doc>

הרולד גריספון, התורם והיוזם של "ספריית פיג'מה" העולמית מבקר בישראל.

לפני כחודש ביקר הרולד גריספון, התורם והיוזם של "ספריית פיג'מה" העולמית בישראל. בביקורו הוזמן לבי"ס יהלום במחוז דרום לראות את תחילת הפעלת התכנית בבתי-הספר היסודיים.

להמשך קריאה:

<http://meyda.education.gov.il/files/yesodi/alon/alon12/book.docx>

"פרס קליטה מיטבית" לבתי ספר המצטיינים בקליטת מורים חדשים

במסגרת יוזמת אגף התמחות וכניסה להוראה להענקת "פרס קליטה מיטבית" לבתי ספר המצטיינים בקליטת מורים חדשים

<http://b-teacher.co.il/index-3-2.php?id=1056>